केन्द्रीय विद्यालय संगठन Total Printed Pages:04

तिनसुकिया संभाग

सत्रान्त परीक्षा 2018 -2019

कक्षा- षष्ठि

समयावधि : 2.30 होरा **विषय : संस्कृतम्** **पूर्णांक - 80**

छात्रस्य नाम:-...

कक्षा ....वर्ग: .... अनुक्रमांक: (अंकेषु)...............................

अनुक्रमांक(शब्देषु)................दिनांक:....................दिवस:...

निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम् ....परीक्षकस्य हस्ताक्षरम् ....

सामान्या: निर्देशा:-------

1. प्रश्नपत्रे चत्वार: खण्डा: सन्ति |
   खण्ड -क - अपठित अवबोधनम् --- 10 अंका:
   खण्ड -ख - रचनात्मक कार्यम् ---- 15 अंका:
   खण्ड -ग - अनुप्रयुक्त व्याकरणम् --- 25 अंका:
   खण्ड -घ -पठित-अवबोधनम् --- 30 अंका:
2. सर्वे प्रश्ना: अनिवार्या:|
3. उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि |
4. प्रश्न संख्या अवश्यमेव लेखनीया

खण्ड -क

अपठित-अवबोधनम् (10 अंका:)

प्रश्न:1 अधोलिखितम् अनुच्छेदम् पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम् उत्तराणिसंस्कृतेन एव उत्तरत ---

एक: वटवृक्ष: अस्ति | वटवृक्षस्य उपरि द्वौ वानरौ उपविशत:| तत्र चटका: मधुरं कूजन्ति | त्रय: शुका: अपि तत्र सन्ति | वृक्षस्य अध: मयूरा: नृत्यन्ति | समीपे एव बालिका: क्रीडन्ति | वटवृक्षस्य समीपे एक: सरोवर: अस्ति | सरोवरे कमलानि विकसन्ति | तत्र एक: कपोत: अन्नकणान् खादति | सरोवरस्य दृश्यं मनोहरम् अस्ति |

(I) **एकपदेन उत्तरत ----** 1×4=4

(क) वृक्षस्य अध: के नृत्यन्ति ?
उत्तरम्.............................

(ख) वानरौ कस्य उपरि उपविशत: ?
उत्तरम्.............................

(ग) क: अन्नकणान् खादति ?
उत्तरम्.............................

(घ) सरोवरे कानि विकसन्ति ?
उत्तरम्.............................

(II) **पूर्णवाक्येन उत्तरत ----** 2×2=4

(क) चटका: किम् कुर्वन्ति ?

उत्तरम्..............................

(ख)कस्य दृश्यं मनोहरम् अस्ति ?

उत्तरम्..............................

(III) **यथानिर्देशम् उत्तरत -------** 1×2=2

(क) "अत्र" अस्य अव्ययपदस्य विपरीतार्थकपदम् किम् ?

(अ)कुत्र (ब) सर्वत्र (स) तत्र (द) अपि

(ख) "वानरौ" अस्मिन् पदे विभक्ति का ?

(अ) प्रथमा (ब) द्वितीया (स) तृतीया (द) पञ्चमी

खण्ड - ख - रचनात्मककार्यम् (15 अंका:)

प्रश्न:2. मञ्जूषात: उचितपदम् चित्वा वाक्यं पूरयत ----- **1×5=5**

बालक: सिंहा: पुष्पम् मयूरा: कोकिले

(क) ----------------------------------- गर्जन्ति ।

(ख) --------------------------------- नृत्यन्ति ।

(ग) --------------------------------- कूजत: ।

(घ) --------------------------------- विकसति ।

(ङ) --------------------------------- क्रीडति ।

P.T.O......01

प्रश्न:3. चित्राणि दृष्ट्वा मञ्जूषायाम् प्रद्दतशब्दानाम् सहायतया संस्कृतपदानि लिखत ---- 1×5=5

आम्रम् करवस्त्रम् मापिका गज: कन्दुकम्

(क)--

(ख)--

(ग)---

(घ)--

(ङ)-- -

प्रश्न:4. मञ्जूषात: उचितं पदम् चित्वा कथाम् पूरयत ------ 1×5=5

काक: घटस्य पिपासित: उपायं घटम्

एकस्मिन् वने एक: (i) -------------- आसीत् | स: एकदा (ii)---------------- आसीत् | स: इतस्तत: अभ्रमत् | स: एकम् (iii)--------------------- अपश्यत् | घटे जलं अल्पं आसीत् | स: एकम् (iv)------------------अचिन्तयत् | स: पाषाण- खन्डानि आदाय घटे अक्षिपत् | जलं (v) ----------------- उपरि आगच्छत् | काक: जलं पीत्वा प्रसन्न: भूत्वा दूरम् अगच्छत |

खण्ड- ग - अनुप्रयुक्त-व्याकरणम् (25 अंका:)

प्रश्न:5. वर्ण संयोजनम् कृत्वा पदम् लिखत ----- **1×5=5**

(क) म्+आ+प्+इ+क्+आ = -----------------------------------

(ख) छ्+आ+त्+र्+आ: = -------------------------------------

(ग) ब्+आ+ल्+इ+क्+आ = -----------------------------------

(घ) प्+इ+प्+ई+ल्+इ+क्+आ = --

(ङ) व्+इ+ह्+अ+र्+अ+त्+अ: = ---------------------------------------

प्रश्न:6. उचित शब्दरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत ----- **1×5=5**

विभक्ति	**एकवचन**	**द्विवचन**	**बहुवचन**
प्रथमा	बालक:	---------	बालका:
द्वितीया	----	बालकौ	------------
तृतीया	----------	बालकाभ्याम्	-----------

प्रश्न:7. उचितधातुरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत -------- **1×5=5**

पुरुष	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम	पठति	--------	पठन्ति
मध्यम	-----------	---------	पठथ
उत्तम	------------	पठाव:	----------

प्रश्न:8. अधोलिखितान् अंकान् कृते संस्कृत शब्दा: लिखत ----- **1×5=5**

(क) 2 = ---------------- (ख) 8 = --------------------

(ग) 10 = --------------- (घ) 6 = -------------------

(ङ)) 4 = ----------------

प्रश्न:9. अधोलिखितान् शब्दान् कृते तत्सम शब्दान् लिखत ----- 1×5=5

(क) मामा = ------------ (ख) कोयल = --------------
(ग) मोर = ----------------- (घ) कबूतर = ---------------------
(ङ) मक्खी = -------------

खण्ड -घ- पठित-अवबोधनम् (30 अंका:)

प्रश्न:10. अधोलिखितम् गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ------------------

उत्सवप्रिय: भारतदेश:| अत्र कुत्रचित् शस्योत्सव: भवति, कुत्रचित् पशूत्सव: भवति, कुत्रचित् धार्मिकोत्सव: भवति कुत्रचित् च यानोत्सव: | एतेषु एव अस्ति अन्यतम: पुष्पोत्सव: इति | अयं "फूलवालों की सैर" इति नाम्ना प्रसिद्ध: अस्ति | देहल्या: मेहरौलीक्षेत्रे ओक्टोबरमासे अस्य आयोजनम् भवति |

एकपदेन उत्तरत ------------- 1×2=2

(क) उत्सवप्रिय: क: ?

उत्तरम्.............................

(ख) पुष्पोत्सवस्य आयोजनम् कदा भवति ?

उत्तरम्.............................

पूर्णवाक्येन उत्तरत ------------- 2×1=2

(क) पुष्पोत्सव: अन्यत् केन नाम्ना प्रसिद्ध: ?

उत्तरम्.............................

निर्देशानुसारम् उत्तरत ------------------- 1×1=1

(क) "अत्र कुत्रचित् शस्योत्सव: भवति" अत्र क्रियापदम् किम् ?

उत्तरम्.............................

प्रश्न:11. अधोलिखितम् पद्यांशम् पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -------

गृहम् जीर्णम् न वर्षासु वृष्टिम् वारयितुम् क्षमम् |
तथापि कर्मवीरत्वं कृषिकाणाम् न नश्यति ||

एकपदेन उत्तरत ----------- 1×2=2

(क) जीर्णम् किम् अस्ति ?

उत्तरम्.............................

(ख) किम् वर्षासु वृष्टिम् वारयितुम् न क्षमम् ?

उत्तरम्.............................

पूर्णवाक्येन उत्तरत ----------- 2×1=2

(क) केषाम् कर्मवीरत्वं न नश्यति ?

उत्तरम्.............................

निर्देशानुसारम् उत्तरत -------- 1×1=1

(**क**) "अक्षमम्" पदस्य विलोम पदम् अनुच्छेदात् चित्वा लिखत |

उत्तरम्..............................

प्रश्न:12. विलोमपदानि योजयत -------- 1×5=5

उन्नत:	पृथिव्याम्
गगने	असुन्दरम्
सुन्दरम्	अवनत:
दु:खी	शोक:
हर्ष:	सुखी

प्रश्न:13. पर्याय-पदानि योजयत ------ 1×5=5

गगने	जलद:
विमले	निशाकर:
चन्द्र:	आकाशे
सूर्य:	निर्मले
अम्बुद:	दिवाकर:

प्रश्न:14. कोष्ठकेषु प्रदत्तशब्देषु समुचितं पदम् चित्वा लिखत ---- **1×5=5**

(क) ---------------------- बहव: उत्सवा: भवन्ति | (भारतम्/भारते)
(ख) ----------------------मीना: वसन्ति | (सरोवरे / सरोवरात्)
(ग) जना: ---------------------पुष्पाणिअर्पयन्ति | (मन्दिरेण/ मन्दिरे)
(घ) खगा: --------------------निवसन्ति | (नीडानि / नीड़ेषु)
(ङ) -------------------- पुष्पाणि विकसन्ति | (उद्याने / उद्यानस्य)

प्रश्न:15. उपयुक्तकथनानाम् समक्षम् "आम्" अनुपयुक्तकथनानाम् समक्षम् "न" लिखत --- **1×5=5**

(क) कृषका: सर्वेभ्य: अन्नं यच्छन्ति | ----------------------------------
(ख) कृषकाणाम् जीवनं कष्टप्रदम् न भवति | ----------------------------------
(ग) कृषक: क्षेत्राणि सस्यपूर्णानि करोति | ----------------------------------
(घ) शीते शरीरे कम्पनम् न भवति | ----------------------------------
(ङ) श्रमेण धरित्री सरसा भवति | ----------------------------------